

LOOKFORWARD
strategie & administratie

2021 Jaarrekening

Stichting Netwerk Democratie

Inhoudsopgave

FINANCIEEL VERSLAG	3
Voorwoord	4
Resultaatanalyse	5
Financiële positie	7
Eigen Vermogen	9
Kengetallen	10
Fiscale positie	11
BESTUURSVERSLAG	12
Bestuursverslag	13
JAARREKENING	14
Balans	15
Staat van baten en lasten	17
Toelichting op de jaarrekening	18
Toelichting op de balans	23
Toelichting op de staat van baten en lasten	26

Financieel verslag

Stichting Netwerk Democratie

Voorwoord

Bijgaand ontvangt u uw jaarrapportage. Dit rapport bestaat uit drie delen.

Deel 1: Financieel verslag

Dit deel bevat een samenvatting van de belangrijkste informatie uit de jaarrekening. De informatie is afgeleid uit de jaarrekening en voorzien van toelichting en commentaar.

Deel 2: De Jaarrekening

Deze bestaat uit de balans, de winst-en-verliesrekening en een toelichting hierop.

Deel 3: De jaarrekening is klaar gemaakt in digitaal formaat (SBR) en wordt ook in digitaal formaat gearchiveerd en verzonden naar eventuele uitvragende partijen. Een akkoord dat wordt gegeven op de jaarrekening, heeft betrekking op de informatie in dit deel van het document.

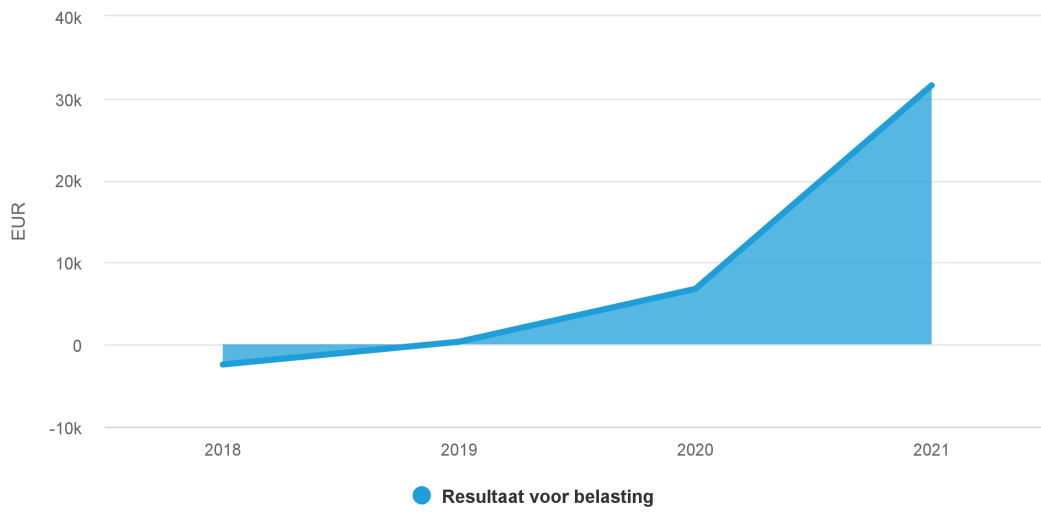
Resultaatanalyse

De resultaatanalyse is gebaseerd op de winst-en-verliesrekening over 2021 zoals opgenomen in de jaarrekening. De resultaatanalyse geeft inzicht in de verhouding van kostensoorten in relatie tot de omzet. Daarnaast geeft de resultaatanalyse een beeld van de verschillen ten opzichte van vorig jaar.

Staat van baten en lasten t.o.v. vorig jaar

	Verslag jaar		Vorig jaar		Verschil	
	2021	% Omzet	2020	% Omzet	Verschil	%
Omzet	105.729	100,0%	99.619	100,0%	6.110	6,1%
Kostprijs van de omzet	6.787	6,4%	12.196	12,2%	-5.408	-44,4%
Brutomarge	98.942	93,6%	87.423	87,8%	11.519	13,2%
Afschrijvingen	263	0,2%	2.852	2,9%	-2.589	-90,8%
Overige personeelskosten	62.898	59,5%	68.257	68,5%	-5.359	-7,9%
Huisvestingskosten	500	0,5%	0	0,0%	500	100,0%
Verkoopkosten	563	0,5%	6.724	6,7%	-6.161	-91,6%
Kantoorkosten	1.961	1,9%	705	0,7%	1.256	178,6%
Algemene kosten	1.165	1,1%	2.097	2,1%	-932	-44,4%
Totaal kosten	67.351	63,7%	80.636	80,9%	-13.285	-16,5%
Resultaat	31.591	29,9%	6.788	6,8%	24.803	365,4%

Resultaat verloop

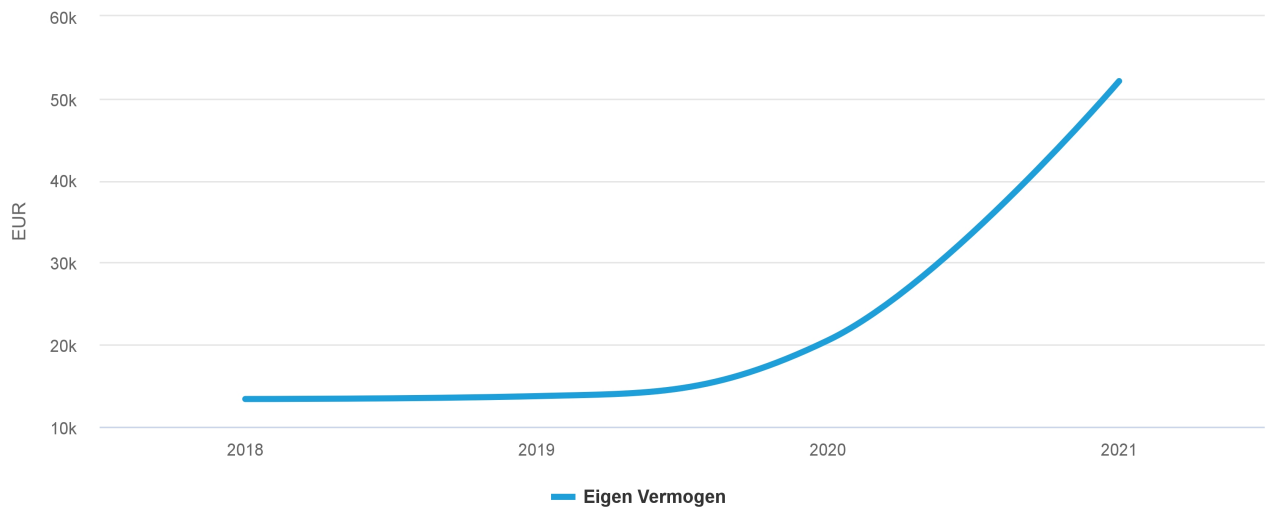
Financiële positie

De financiële positie is gebaseerd op de balans per 31 december 2021 zoals opgenomen in de jaarrekening. De financiële positie geeft inzicht in de bezittingen (activa) en de financiering ervan (passiva). De omvang van de verschillende posten is tevens in procenten van het balans totaal uitgedrukt.

Balansoverzicht

	Verslag jaar		Vorig jaar	
	31-12-2021	% balans	31-12-2020	% balans
Vorderingen	27.921	24,2%	6.083	12,7%
Liquide middelen	87.311	75,8%	41.806	87,3%
Vlottende activa	115.233	100,0%	47.889	100,0%
Activa	115.233	100,0%	47.889	100,0%
Onverdeelde winst	31.591	27,4%	6.788	14,2%
Kapitaal	20.509	17,8%	13.722	28,7%
Eigen vermogen	52.100	45,2%	20.509	42,8%
Kortlopende schulden	63.132	54,8%	27.380	57,2%
Passiva	115.233	100,0%	47.889	100,0%

Eigen vermogen verloop

Eigen Vermogen

Kapitaalspecificatie

	31-12-2021	31-12-2020
Eigenaar	20.509	13.722
Ondernemingsvermogen	20.509	13.722
Beginstand	20.509	13.722
Kapitaal	20.509	13.722

Kengetallen

De kengetallen geven een inzicht in de financiële prestaties en zijn berekend op basis van de balans per 31 december 2021 en winst-en-verliesrekening over 2021 zoals opgenomen in de jaarrekening.

De kengetallen zijn als volgt berekend:

- Nettowerkkapitaal: Vlottende activa - Kortlopende schulden
- Quick Ratio: (Vlottende activa - Voorraden en onderhanden werk) / Kortlopende schulden
- Current Ratio: Vlottende activa / Kortlopende schulden
- Solvabiliteit: Eigen vermogen / Totaal vermogen * 100%

Kengetallen meerjarenoverzicht

	2021	2020	2019	2018
Werkkapitaal	52.100	20.509	13.722	13.370
Quick ratio	1,83	1,75	1,74	3,55
Current ratio	1,83	1,75	1,74	3,55
Solvabiliteit (EV/TV)	45,2%	42,8%	42,4%	71,8%

Fiscale positie

Voor de berekening van het fiscale resultaat en belasting wordt verwezen naar het fiscale rapport.

BESTUURSVERSLAG

STICHTING NETWERK DEMOCRATIE

Inleiding

In 2021 bestond Netwerk Democratie 10 jaar. Plannen om dit uitbundig te vieren, vielen in het water doordat de wereld voor een tweede jaar gebukt ging onder de coronapandemie. Toch was 2021 een mooi jaar voor ons jubileum omdat er op het gebied van digitale democratie veel gebeurde.

Digitale democratie op Europese schaal

De Europese Commissie lanceerde de Conferentie van de Toekomst van Europa (CoTE). Een grootschalig project met als doel om burgers meer inspraak te geven in het beleid van de EU. Naast fysieke bijeenkomsten konden mensen hun ideeën delen op het digitale CoTE platform. Met behulp van kunstmatige intelligentie worden alle bijdragen real time vertaald in de 24 officiële talen van de Unie. Hierdoor kunnen Europeanen niet gehinderd door taalbarrières met elkaar in gesprek. In onze rol als Europe Direct Centrum hebben we bijgedragen aan het testen en promoten van het platform.

Om ideeën op te halen om aan het platform toe te voegen, organiseerden we samen met zeven andere Europe Direct Centra de online bijeenkomst In Search of Democracy 3.0. Onder de enthousiasmerende leiding van theatermaker Lucas De Man gingen honderd deelnemers in gesprek met zes changemakers op het gebied van democratie. Samen formuleerden ze ideeën voor CoTE over onder meer inclusieve politiek, burgerschapsonderwijs, en de inzet van gezichtsherkenning technologie.

Digitale tools voor het versterken van de lokale democratie

Ook in 2021 was er weer veel aandacht voor digitale participatie. Vanwege de lockdowns verhuisden veel democratische processen van de fysieke ruimte naar online. Als kennispartner in het programma Democratie in Actie (DiA) droegen we bij aan de zogenoemde Provinciedeals waarbij decentrale overheden worden ondersteund bij het opzetten van digitale participatietrajecten. Daarnaast organiseerden we samen met DiA het netwerkevenement DiA Dialoog – De toekomst van digitale democratie. Hier kwamen veertig experts bij elkaar in Pakhuis de Zwijger om de ambities voor digitale democratie voor de komende vijf jaar te formuleren. De uitkomsten brachten we samen in een publicatie met dezelfde titel.

Een goed gesprek is onontbeerlijk in de (digitale) democratie

Digitale participatieplatformen bieden mensen de mogelijkheid om met behulp van technologie hun recht op inspraak uit te oefenen. Maar bij een veerkrachtige democratie hoort ook het voeren van een goed gesprek. Een digitaal middel dat hieraan kan bijdragen is Polis. Dit open source platform faciliteert de uitwisseling van ideeën en het vinden van consensus. Samen

met de gemeenten Groningen en Amsterdam organiseerden we pilots met Polis. De kennis die daarmee is opgedaan hebben we gebundeld en online beschikbaar gesteld in een handreiking.

Tien jaar Netwerk Democratie

Geen uitbundig feest voor ons 10-jarig jubileum maar dat gaf ons dan wel de ruimte voor wat introspectie. De stichting werd in 2011 opgericht om te werken aan een veerkrachtige democratie waarin burgers meer betrokken zijn en, met behulp van technologie, actief bijdragen. Tijdens het decennium dat NetDem actief is, is er op het snijvlak van digitalisering en democratie veel veranderd.

Initieel was er vooral veel optimisme. Het internet was gebouwd op principes als de vrije toegang tot informatie, open standaarden en een netwerk dat iedereen met iedereen verbindt. De hoop was dat die principes een katalysator zouden zijn voor verandering in andere domeinen van de samenleving. Bijvoorbeeld dat de vrije toegang tot informatie zou leiden tot een meer transparante democratie. En bovenal de belofte dat het decentrale netwerk zal bijdragen aan een eerlijker verdeling van de macht van gecentraliseerd naar gedecentraliseerd.

Transparantie moet leiden tot vertrouwen in de overheid

Oprichters Josien Pieterse en Mieke van Heesewijk maakten de principes concreet met projecten als de expertmeeting Open Agenda en Apps voor democratie. Tijdens Open Agenda werd gereflecteerd op het verband tussen een betere informatievoorziening en het vertrouwen van burgers in de overheid. Apps voor democratie werd georganiseerd vanwege het openstellen van de parlementaire database van de Tweede Kamer. Programmeurs ontwikkelden toepassingen met als doel om transparantie in het besluitvormingsproces te bevorderen.

Het internet als werktuig voor massasurveillance

Maar het optimisme liep in 2013 een flinke deuk op toen klokkenluider Edward Snowden onthulde dat veiligheidsdiensten het internet gebruikte voor ongeëvenaarde massasurveillance. NetDem reageerde snel met het ontwikkelen van PubLeaks, een toepassing waarmee iedereen veilig en anoniem kan lekken naar de pers. Met Cryptokids werd een lesprogramma ontwikkeld dat kinderen helpt begrijpen wat er schuilgaat onder de motorkap van het internet.

Aantasting van de democratie

Netwerk Democratie is ontstaan uit een optimisme over de mogelijkheden van technologie om de democratie te vernieuwen. Inmiddels is duidelijk dat digitalisering ook een negatieve impact heeft op de democratie. Dit dringt definitief door tot het collectieve bewustzijn als in 2018 het Cambridge Analytica schandaal uitgebreid in het nieuws komt. Tijdens het Brexit referendum en de Amerikaanse presidentsverkiezingen van 2016 heeft het bedrijf geprobeerd kiezers te beïnvloeden op basis van Facebook data met behulp van micro-targeting.

Op naar een democratische digitale samenleving

Er is de komende tien jaar dan ook genoeg te doen voor Netwerk Democratie. Net als in de afgelopen tien jaar zullen we de kansen van digitalisering voor een veerkrachtige democratie praktisch vorm geven. De gevaren zullen we blijven benoemen en daarvoor concrete alternatieve handelingsperspectieven bieden. We hebben vertrouwen in het slagen van onze missie omdat we dit niet alleen doen. We trekken op met een groot netwerk van partners. Samen maken we ons hard voor waardegedreven technologie en een democratische digitale samenleving.

Organisatie en bestuur

Na zich tien jaar te hebben ingezet voor Netwerk Democratie, nam oprichter en directeur Josien Pieterse op 1 januari 2021 afscheid. Anne de Zeeuw en Tessel Renzenbrink namen het stokje over in co-directeurschap. Anouk Brüning deed de financiën.

Het bestuur van Netwerk Democratie bestond in 2021 uit:

Zittende bestuursleden: Sarah de Lange (voorzitter) en Sandra Bos (algemeen bestuurslid). In 2021 traden toe tot het bestuur: Peter Rampertaap (penningmeester), Linda van de Fliert (algemeen bestuurslid) en Bram Eidhof (algemeen bestuurslid). Sandra Bos trad in december af als bestuurslid.

Projecten

Europe Direct

**EUROPE DIRECT
AMSTERDAM**

Europe Direct (EDIC) is een informatienetwerk dat door de Europese Commissie is aangewezen om burgers te informeren over de Europese Unie. Naast advies wil Europe Direct een dialoog aangaan met burgers over Europese thema's die hen beïnvloeden. De drie prioriteiten van de Europese Commissie waar NetDem zich op richt zijn: Een Europa dat klaar is voor het digitale tijdperk; Nieuwe ontwikkeling van de Europese democratie en De Europese Green Deal.

In 2018 ontving NetDem de status van EDIC voor een periode van drie jaar van de Europese Commissie. In 2021 werd een nieuwe indiening opnieuw gehonoreerd voor de periode 2021 - 2025.

Elke lidstaat in Europa heeft meerdere lokale Europe Direct Centra die allemaal hun expertise gebruiken om een brug te slaan tussen de EU en de burgers.

De status van EDIC geeft Netwerk Democratie een duidelijker internationaal en Europees profiel evenals een stevigere financiële basis. Als EDIC Amsterdam zal Netwerk Democratie - geheel in lijn met haar inhoudelijke doelstellingen - zich richten op het organiseren van dialoog rond innovatieve ontwikkelingen in de EU en de versterking van de

Europese democratie. Daarnaast kunnen burgers bij EDICs terecht met vragen over de EU.

In mei 2021 lanceerde de Europese Commissie de Conferentie over de Toekomst van Europa (CoTE). De 12 maanden durende conferentie nodigt burgers uit alle EU-lidstaten uit, om mee te praten over de uitdagingen en prioriteiten van de EU. Naast fysieke bijeenkomsten maakt ook het digitale platform een belangrijk onderdeel uit van CoTE. Hierop kan iedereen ideeën delen en daarover met elkaar in gesprek gaan. Om uitwisseling tussen verschillende taalgebieden mogelijk te maken, worden alle teksten op het platform vertaald door eTranslation, een vertaalmachine van de Europese Commissie. Hiermee worden taalbarrières beslecht en kunnen Europese burgers, ondanks dat de EU maar liefst 24 officiële talen heeft, direct met elkaar in gesprek. Het Europees Parlement, de Raad en de Europese Commissie hebben toegezegd aan de slag te gaan met de aanbevelingen van burgers. De Conferentie loopt tot 9 mei 2022 de dag van Europa, het jaarlijkse feest van vrede en eenheid in Europa.

Op donderdag 22 april 2021 organiseerde Netwerk Democratie in kader van de Conferentie over de Toekomst van Europa samen met zeven andere Europe Direct centra in Nederland en Stichting Nieuwe Helden een online publieksprogramma over democratische innovatie. De bijeenkomst bestond uit een lecture-performance door theatermaker Lucas De Man en interactieve gesprekken met een zestal changemakers die in Nederland aan de weg timmeren om op verschillende vlakken de democratie te versterken. Honderd deelnemers van verschillende achtergronden gingen tijdens het event met elkaar in gesprek over inclusieve politiek, burgerschapsonderwijs, vluchtelingenopvang, de inzet van gezichtsherkenning technologie, ecocide wetgeving en burgerberaden voor het klimaat.

Europe Direct wordt gefinancierd door de Europese Commissie.

Digitale Democratie

Een belangrijke focus van de organisatie ligt op digitale democratie, een terrein waarop de afgelopen jaren veel kennis is ontwikkeld. Tijdens Covid-19 pandemie werd dit onderwerp extra urgent omdat veel democratische processen noodgedwongen online moesten plaatsvinden. Netwerk Democratie werkte samen met Democratie in Actie (DiA) aan het ondersteunen van decentrale overheden bij de implementatie van digitale participatie.

Het programma 'Democratie in Actie' is een samenwerking van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten

(VNG), de beroeps- en belangenverenigingen en een groot aantal partners samen. Dit doen zij in een 4-jarig programma dat in november 2018 is gestart en liep tot eind 2021.

De gezamenlijke missie is om lokale democratie te versterken, vernieuwen en verbinden. Dit gebeurt aan de hand van een aantal prioriteiten, een belangrijke prioriteit is de lokale digitale democratie. Netwerk Democratie is betrokken bij DiA als kennispartner. Activiteiten bestaan onder meer uit het geven van workshops, het schrijven van publicaties en het organiseren van evenementen.

In 2021 droeg Netwerk Democratie bij aan de organisatie van verschillende evenementen. Samen organiseerden we drie netwerkevenementen met als doel om mensen die actief zijn op het gebied van digitale participatie bij elkaar te brengen en met elkaar in gesprek te laten gaan.

Het eerste netwerkevenement had als onderwerp Digitale participatie in tijden van corona. Het online evenement vond 23 maart 2021 plaats. Het tweede evenement had als thema Voor iedere inwoner en gemeente. Ook dit was een online event en vond plaats op 22 juni 2021. Het derde netwerkevenement droeg de titel DiA Dialoog – De toekomst van digitale democratie. Dit hybride evenement vond plaats in Pakhuis de Zwijger en online. Zo'n veertig vaandeldragers voor de digitale democratie namen deel aan deze interactieve sessie. Doel was om gezamenlijk de ambities voor de komende vijf jaar te formuleren. Naast de organisatie maakten we ook de publicatie waarin de ambities staan geformuleerd. De publicatie en het videoverslag van de bijeenkomst zijn beschikbaar op netdem.nl/nl/publications/dia-dialoog-de-toekomst-van-de-digitale-democratie/

Provinciedeals Digitale participatie

Binnen de Provinciedeals gaan decentrale overheden uit dezelfde provincie aan de slag met digitale participatie. Het is een leerkring waar kennis en ervaring worden uitgewisseld in vijf leermodules. Daarnaast gaat elke deelnemer (provincie, waterschap of gemeente) aan de slag met een pilotproject. Daarbij krijgen ze individuele ondersteuningsuren van een participatieadviseur.

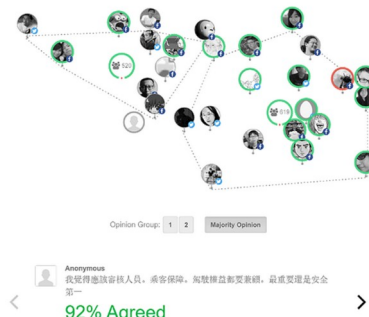
De provinciedeals liepen in 2020 en 2021. In die periode waren we betrokken bij de Provinciedeals van de provincies Groningen, Zuid-Holland, en Fryslân. Onze bijdrage bestond uit inhoudelijk bijdragen aan de gezamenlijke leermodules en, in het geval van Zuid-Holland, de publicatie van het naslagwerken met de lessen en best practices. Het naslagwerk is beschikbaar op netdem.nl/nl/publications/publicatie-provinciedeal-digitale-democratie-zuid-holland/.

Dit project kwam tot stand in samenwerking met DiA en de respectievelijke provincies.

Polis

Polis is een open source platform dat deliberatie faciliteert. De tool is er op gericht consensus in een publiek debat naar voren te halen, zonder de tegenstelling uit het debat te halen. Het maakt gebruik van kunstmatige intelligentie om discussies met duizenden deelnemers te begeleiden, standpunten te nuanceren en consensus naar boven te halen. Het platform wordt wereldwijd gebruikt, van Taiwan tot Nieuw Zeeland tot de Verenigde Staten. In 2019 introduceerde Netwerk Democratie deze tool in Nederland.

In 2020 ging een pilotproject met Polis van start. Netwerk Democratie werkt hierin samen met gemeente Amsterdam, gemeente Groningen en Democratie in Actie en wordt medegefinancierd vanuit het Innovatiebudget Digitale Overheid van BZK. Netwerk Democratie coördineert het project samen met gemeente Amsterdam (regie) en organiseert de kennisdeling. Op 9 december 2020 werd het project publiek gelanceerd tijdens de veel bekeken bijeenkomst *'Op zoek naar consensus'* via een Livecast in Pakhuis de Zwijger.

Tijdens de corona lockdown van begin 2021 was er vol op debat over de vraag hoe we de samenleving weer konden openen. De meningsverschillen in het publiek debat waren fors. Dit bracht de vraag op of we Polis konden gebruiken om gezamenlijke grond te vinden. Zo ontstond er een samenwerking tussen Code for NL, gemeente Groningen en Netwerk Democratie. Samen organiseerden we twee gesprekken met behulp van Polis. Het eerste gesprek besprak hoe we moesten omgaan met de coronavaccins en de tweede stelde de vraag centraal of de nog in te voeren testbewijzen een goede manier zijn om de samenleving meer vrijheid te geven. Er kwam in beide gesprekken duidelijke consensus naar voren. De resultaten van het tweede gesprek werden ingediend in de internetconsultatie rondom het wetsvoorstel *'Tijdelijke wet testbewijzen covid-19'*.

In april en juni 2021 vonden ook de eerste gemeentelijke pilots met Polis plaats. Door gemeente Amsterdam werd de tool ingezet voor het bepalen van de inhoudelijke onderwerpen voor de verdeling van buurtbudgetten in Amsterdam West en het ophalen van gedragen oplossingen tegen rattenoverlast in stadsdeel West. In Groningen werd Polis ingezet in een interne pilot rondom de participatievisie.

Netwerk Democratie heeft alle resultaten en geleerde lessen uit deze eerste Nederlandse pilots vastgelegd en gebundeld in een online

handreiking. Potentiële gebruikers van Polis in Nederland kunnen hier gebruik van maken en er op voortbouwen via de onderstaande Notion link:

<https://netwerkdemocratie.notion.site/netwerkdemocratie/Polis-in-Nederland-5a457baccb3c4a169876699187ee208a>

Co-deciding Europe

Hoe kunnen burgers beter betrokken worden bij de totstandkoming van wetgeving in de Europese Unie? Dat is de kernvraag van het pilot project Co-deciding Europe: Civic Tech for Good Governance and Active Citizenship, of kortweg CODE Europe.

In dit project wordt een crowdsourcing platform ingezet waarmee burgers uit tien EU lidstaten kunnen meepraten en meedenken over het thema luchtkwaliteit. Daarmee is dit een van de eerste transnationale projecten waarbij collaboratieve methodes als crowdsourcing en social listening worden ingezet om burgers een stem te geven in het wetgevingsproces. CODE Europe samen met zusterproject [DigiDEM](#) zullen het platform lanceren in onder meer België, Duitsland, Montenegro en Nederland.

Burgers kunnen in vier verschillende fases hun bijdrage leveren. De eerste fase is het in kaart brengen van problemen: burgers kunnen aangeven welke problemen ze ondervinden met luchtkwaliteit in hun dagelijks leven. In de tweede fase kunnen deelnemers oplossingen aandragen om luchtkwaliteit te verbeteren. In fase drie selecteren deelnemers de meest populaire oplossingen door middel van stemming. In de laatste fase worden beleidsvoorstellen geformuleerd op basis van de input uit de voorgaande fases.

Het European Environmental Bureau (EEB, Europees Milieubureau) zal deze fase begeleiden om tot uitvoerbare beleidsvoorstellen te komen. De beleidsvoorstellen zullen worden meegenomen in vier EU wetgevingsprocessen: de luchtkwaliteit Richtlijn, de Nationale Emissieplafonds Richtlijn, de Richtlijn Industriële Emissies en het Zero Pollution Actieplan

CODE Europe en DigiDEM zijn een initiatief van [European Citizen Action Service](#) (ECAS) en wordt door Netwerk Democratie uitgevoerd met partnerorganisaties [Democracy International](#), Duitsland, [ProInfo Foundation](#), Bulgarije, [E-Riigi Akadeemia Sihtasutus](#), Estland en [Gradjanska alijansa](#), Montenegro. Het project loopt van augustus 2021 tot februari 2023.

Co-deciding Europe wordt gefinancierd door ECAS.

Parlement van de Toekomst

In het Parlement van de Toekomst gaan jongeren aan de slag met de Europese democratie. Ze gaan aan de slag met drie grensoverschrijdende thema's: klimaatrechtvaardigheid, digitalisering en democratie. Thema's die niet alleen op nationaal maar ook op Europees niveau moeten worden geadresseerd. Tijdens het Parlement wordt besproken wat Europa alreeds op deze onderwerpen voor burgers doet. Maar vooral worden deelnemers uitgenodigd na te denken over wat er nog meer moet gebeuren.

In drie workshops formuleren jongeren samen standpunten over drie grensoverschrijdende thema's. Door middel van verschillende democratische gespreksvormen komen ze tot gezamenlijke standpunten. In de vierde workshop gaan ze over hun standpunten met politici in gesprek. Het eerste Parlement van de Toekomst vond plaats in 2020. In 2021 werd de subsidieaanvraag voor het Parlement opnieuw gehonoreerd. De tweede editie zal plaatsvinden in mei 2022.

[Parlementvandetoeekomst.nl](https://parlementvandetoeekomst.nl)

Het Parlement van de Toekomst wordt gefinancierd door de Europese Commissie via de Vertegenwoordiging in Nederland.

Consul Foundation

De Consul Foundation is een internationale stichting met als doel om het open source participatieplatform Consul te beheren en verder te brengen. In 2019 was NetDem een van de voortrekkers bij het oprichten van de stichting om het platform te borgen. Dit deden we in samenwerking met een groep maatschappelijke organisaties gespecialiseerd in digitale democratie. In 2020 kreeg de Consul Foundation een meerjarige subsidie toegekend van de Robert Bosch Stiftung. In 2020 en begin 2021 droeg NetDem bij aan het verder consolideren van de Consul Foundation. In 2021 is de Foundation een volledig zelfstandige organisatie geworden.

De Consul Foundation ontvangt financiering van de Robert Bosch Stiftung.

European Civic Forum

Sinds 2019 is Anne de Zeeuw namens Netwerk Democratie bestuurslid van het European Civic Forum (ECF). Het ECF is een transnationaal

netwerk van meer dan 100 organisaties en NGO's uit 27 Europese landen, die samenwerken op het gebied van burgerschapseducatie, bescherming van mensenrechten, en het versterken en innoveren van democratie.

Jaarrekening

Stichting Netwerk Democratie

Balans

Na resultaatbestemming.

Balans activa

	31-12-2021	31-12-2020
Vlottende activa		
Vorderingen	27.921	6.083
Liquide middelen	87.311	41.806
	115.233	47.889
Activa	115.233	47.889

Balans passiva

	31-12-2021	31-12-2020
Eigen vermogen		
Onverdeelde winst	31.591	6.788
Kapitaal	20.509	13.722
	52.100	20.509
Kortlopende schulden	63.132	27.380
Passiva	115.233	47.889

Staat van baten en lasten

Staat van baten en lasten

	Verslag jaar		Vorig jaar
	2021		2020
Omzet	105.729	99.619	
Kostprijs van de omzet	6.787	12.196	
Brutomarge	98.942		87.423
Afschrijvingen	263	2.852	
Overige personeelskosten	62.898	68.257	
Huisvestingskosten	500	0	
Verkoopkosten	563	6.724	
Kantoorkosten	1.961	705	
Algemene kosten	1.165	2.097	
Totaal kosten	67.351		80.636
Resultaat	31.591		6.788

Toelichting op de jaarrekening

Continuïteit

Er is geen sprake van gerede of ernstige twijfel aan de continuïteit.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Netwerk Democratie is feitelijk en statutair gevestigd te Amsterdam en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 53904710.

Groepsverhoudingen

Aangezien Stichting Netwerk Democratie geconsolideerd ook als kleine rechtspersoon valt aan te merken is consolidatie achterwege gelaten op grond van het bepaalde in artikel 2:407 lid 2 sub a BW.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting Netwerk Democratie zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Valuta

De posten in de jaarrekening van Stichting Netwerk Democratie worden gewaardeerd met inachtneming van de valuta van de economische omgeving waarin de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten voornamelijk uitoefent (de functionele valuta). De jaarrekening is opgesteld in euro's; dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van Stichting Netwerk Democratie. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum.

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend in de functionele valuta tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de winst-en-verliesrekening.

Niet-monetaire activa die volgens de verkrijgingsprijs worden gewaardeerd in een vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers op transactiedatum. Niet-monetaire activa die volgens de actuele waarde worden gewaardeerd in een vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers op het moment waarop de actuele waarde werd bepaald.

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelselwijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

Grondslagen van vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten indien materieel. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Grondslagen van liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen van eigen vermogen

Indien Stichting Netwerk Democratie eigen aandelen inkoop, wordt de verkrijgingsprijs van de ingekochte aandelen in mindering gebracht op de overige reserves, of op andere reserves mits de statuten dit toestaan, totdat deze aandelen worden ingetrokken of worden verkocht. Indien ingekochte aandelen worden verkocht, komt de opbrengst uit verkoop ten gunste van de overige reserves of andere reserves in het eigen vermogen.

De opbrengst komt ten gunste van de reserve waarop eerder de inkoop van deze aandelen in mindering is gebracht.

Kosten die direct samenhangen met de inkoop, verkoop en/of uitgifte van nieuwe aandelen worden rechtstreeks ten laste gebracht van het eigen vermogen, onder verrekening van relevante winstbelastingeffecten.

Grondslagen van kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de bedragen waartegen de schuld moet worden afgelost.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Het resultaat wordt tevens bepaald met inachtneming van de verwerking van ongerealiseerde waardeveranderingen van op reële waarde gewaardeerde:

- vastgoedbeleggingen;
- onder vlottende activa opgenomen effecten.

Grondslagen van omzet

Algemeen

Netto-omzet omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten en gerealiseerde projectopbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen.

Verkoop van goederen

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper.

Verlenen van diensten

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Projectopbrengsten en projectkosten

Voor onderhanden projecten, waarvan het resultaat op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de projectopbrengsten en de projectkosten verwerkt als netto-omzet en kosten in de winst- en verliesrekening naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum (de 'Percentage of Completion'-methode, ofwel de PoC-methode).

De voortgang van de verrichte prestaties wordt bepaald op basis van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten. Als het resultaat (nog) niet op betrouwbare

wijze kan worden ingeschat, dan worden de opbrengsten als netto-omzet verwerkt in de winst- en verliesrekening tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald; de projectkosten worden dan verwerkt in de winst- en verliesrekening in de periode waarin ze zijn gemaakt. Zodra het resultaat wel op betrouwbare wijze kan worden bepaald, vindt opbrengstverantwoording plaats volgens de PoC-methode naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum. Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de projectopbrengsten en projectkosten. Projectopbrengsten zijn de contractueel overeengekomen opbrengsten en opbrengsten uit hoofde van meer- en minderwerk, claims en vergoedingen indien en voor zover het waarschijnlijk is dat deze worden gerealiseerd en ze betrouwbaar kunnen worden bepaald. Projectkosten zijn de direct op het project betrekking hebbende kosten, die in het algemeen aan projectactiviteiten worden toegerekend en toegewezen kunnen worden aan het project, en andere kosten die contractueel aan de opdrachtgever kunnen worden toegerekend.

Indien het waarschijnlijk is dat de totale projectkosten de totale projectopbrengsten overschrijden, dan worden de verwachte verliezen onmiddellijk in de winst- en verliesrekening verwerkt. Dit verlies wordt verwerkt in de kostprijs van de omzet.

De voorziening voor het verlies maakt deel uit van de post onderhanden projecten.

Grondslagen van overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst-en-verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Grondslagen van bedrijfskosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Grondslagen van afschrijvingen

Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden vanaf het moment dat het actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven.

Grondslagen van belastingen

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst- en verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-affrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingsschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

In de jaarrekening van dochtervennootschappen wordt een belastinglast berekend op basis van het behaalde commerciële resultaat. De door dochtervennootschappen verschuldigde belasting wordt verrekend in rekening-courant met Stichting Netwerk Democratie.

Toelichting op de balans

Vorderingen

	Verslag jaar	Vorig jaar
	31-12-2021	31-12-2020
Vorderingen		
Debiteuren	11.529	0
Overige vorderingen	16.393	6.083
	27.921	6.083

Alle vorderingen hebben een looptijd van minder dan 1 jaar, tenzij anders is aangegeven.

Debiteuren

	Verslag jaar	Vorig jaar
	31-12-2021	31-12-2020
Debiteuren		
Debiteuren	11.529	0
	11.529	0

Overige vorderingen

	Verslag jaar	Vorig jaar
	31-12-2021	31-12-2020
Overige vorderingen		
NOG TE ONTVANGEN POSTEN	0	2.820
NOG TE ONTVANGEN SUBSIDIES	16.393	3.263
	16.393	6.083

Liquide middelen

	Verslag jaar	Vorig jaar
	31-12-2021	31-12-2020
Liquide middelen		
Tegoeden op bankrekeningen	87.311	41.806
	87.311	41.806

Tegoeden op bankrekeningen

	Verslag jaar	Vorig jaar
	31-12-2021	31-12-2020
Tegoeden op bankrekeningen		
BANK Triodos	87.311	41.806
	87.311	41.806

Eigen vermogen

	Verslag jaar	Vorig jaar
	31-12-2021	31-12-2020
Eigen vermogen		
Onverdeelde winst	31.591	6.788
Kapitaal	20.509	13.722
	52.100	20.509

Kortlopende schulden

	Verslag jaar	Vorig jaar
	31-12-2021	31-12-2020
Kortlopende schulden		
Crediteuren	271	59
Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.444	3.419
Overlopende passiva	59.417	23.902
	63.132	27.380

Belastingen en premies sociale verzekeringen

	Verslag jaar	Vorig jaar
	31-12-2021	31-12-2020
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	3.444	3.419
	3.444	3.419

Overlopende passiva

	Verslag jaar	Vorig jaar
	31-12-2021	31-12-2020
Overlopende passiva		
VOORUIT ONTVANGEN INKOMSTEN	12.900	20.238
TE BESTEDEN projectsubsidies	25.000	0
TE BESTEDEN Projectgelden	20.767	0
Nog te betalen accountants- en advieskosten	-0	500
Nog te betalen administratiekosten	0	744
Nog te ontvangen facturen	750	2.420
	59.417	23.902

Toelichting op de staat van baten en lasten

Omzet

	Verslag jaar	Vorig jaar
	2021	2020
Omzet		
Directe Inkomsten	58.389	39.019
Private middelen - Bedrijven	0	750
Incidentele Publieke Subsidies	47.340	59.850
	105.729	99.619

Kostprijs van de omzet

	Verslag jaar	Vorig jaar
	2021	2020
Kostprijs van de omzet		
MATERIAAL PROJECT	66	104
Reis en verblijfkosten en overige kosten project	26	549
Kosten van personeel	4.568	4.813
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	825	2.590
ONTWERP&VORMGEVING Activiteit/project	1.303	4.139
	6.787	12.196

Reis en verblijfkosten en overige kosten project

	Verslag jaar	Vorig jaar
	2021	2020
Reis en verblijfkosten en overige kosten project		
REIS-EN-VERBLIJFKOSTEN (Activiteiten)	20	267
OVERIGE KOSTEN PROJECT	5	282
	26	549

Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

	Verslag jaar	Vorig jaar
	2021	2020
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten		
DRUKWERK&DISTRIBUTIE	33	1.448
WEBSITE	792	1.142
	825	2.590

Totaal kosten

	Verslag jaar	Vorig jaar
	2021	2020
Totaal kosten		
Afschrijvingen	263	2.852
Overige personeelskosten	62.898	68.257
Huisvestingskosten	500	0
Verkoopkosten	563	6.724
Kantoorkosten	1.961	705
Algemene kosten	1.165	2.097
	67.351	80.636

Afschrijvingen

	Verslag jaar	Vorig jaar
	2021	2020
Afschrijvingen		
Afschrijvingen immateriële vaste activa	138	30
Afschrijvingen materiële vaste activa	125	2.822
	263	2.852

Afschrijvingen immateriële vaste activa

	Verslag jaar	Vorig jaar
	2021	2020
Afschrijvingen immateriële vaste activa		
Afschrijvingen	138	30
	138	30

Afschrijvingen materiële vaste activa

	Verslag jaar	Vorig jaar
	2021	2020
Afschrijvingen materiële vaste activa		
Bedrijfsgebouwen	125	0
Computers/hardware	0	2.822
	125	2.822

Overige personeelskosten

	Verslag jaar	Vorig jaar
	2021	2020
Overige personeelskosten		
HONORARIA Zakelijk Leider	13.125	7.420
HONORARIA Inhoudelijk Management	15.664	22.667
HONORARIA Projectleider	30.761	33.772
HONORARIA Administratie/Zakelijk (beheer)	2.593	2.812
HONORARIA Sprekers	750	1.568
Lunchkosten kantoor	5	18
	62.898	68.257

Huisvestingskosten

	Verslag jaar	Vorig jaar
	2021	2020
Huisvestingskosten		
Betaalde huur	500	0
	500	0

Verkoopkosten

	Verslag jaar	Vorig jaar
	2021	2020
Verkoopkosten		
Reclame- en advertentiekosten	28	207
HONORARIA PR & Communicatie	0	1.210
Catering locatie	0	5.158
Representatiekosten	344	150
VERTEER/VERGADERKOSTEN directie	45	0
WEBSITE NETDEM	146	0
	563	6.724

Kantoorkosten

	Verslag jaar	Vorig jaar
	2021	2020
Kantoorkosten		
Porti	48	15
Contributies en abonnementen	1.913	690
	1.961	705

Algemene kosten

	Verslag jaar	Vorig jaar
	2021	2020
Algemene kosten		
Accountantskosten	0	500
Overige advieskosten	731	0
HONORARIA adviseurs	0	1.210
Verzekeringen	194	171
Bankkosten	240	216
	1.165	2.097